نگاه بیرون

شیعه و سنی علیه وهابی‌گری

ترجمه: شهرام زرندار

● سعودی‌ها تقریبا هر هفته بیشتر از هفته قبل در گرداب مشکلات فرو می‌روند. آنهایی که در باتلاق جنگ یمن غرق شده‌اند، اکنون دچار مشکل جدیدی هستند و آن، صدور بیانیه‌ای از سوی حدود ۲۰۰روحانی مسلمان سنی است. بیانیه‌ای که به طرزی صریح و مؤثر اعتقاد به وهابیت - اعتقادی که سعودی‌ها به آن عمل می‌کنند - را «فروپاشی خطرناک» اسلام سنی خوانده است. از صادرکنندگان فتوا، شامل احمد الطایب، رئیس مهم‌ترین مرکز مطالعات مربوط به الهیات در جهان اسلام، نیز می‌شود. کسی که تنها در سال گذشته به «تفاسیر فاسد» از متون مذهبی حمله کرده و بیانیه «بازگشت به حوزه‌های علم الهی» خارج از عربستان را امضا کرده است. این اجلاس فوق‌العاده در گروزنی برگزار شده و تقریبا با کم‌لطفی همه رسانه‌های جهان واقع شده است. انکار وقوع این اجلاس، حتی از وحشت حاصل از جنگ داخلی سوریه، دراماتیک‌تر است. این بیانیه که به طرزی بدیهی به تأیید ولادیمیر پوتین رسیده است تقریبا سعودی‌ها را محکوم می‌کند و آنها را به‌عنوان پیروان اسلام سنی به حساب نمی‌آورد. هرچند آنها نامی از عربستان نمی‌برند، اما این بیانیه حمله‌ای تکان‌دهنده به کشوری است که هرسال میلیون‌ها دلار صرف مساجد وهابی، مدارس و حوزه‌های علمیه آنها و روحانی‌های وهابی در سراسر جهان می‌کند. در نگاه سنی‌هایی که در چچن گردهم آمده‌اند، خطرناک‌ترین انحراف وهابیسم در این است که آنها از خشونت علیه غیروهابی‌ها حمایت می‌کنند و این شامل مسلمانانی که تفسیر وهابی را از کتب دینی رد می‌کنند نیز می‌شود. داعش، القاعده و طالبان پیروان خارجی اصلی این فرقه در بیرون از عربستان و قطر هستند.

عکس‌العمل سعودی‌ها به بیانیه گروزنی، تکان‌دهنده بود. عادل الکلبانی، امام جماعت مسجد ملک خالد بن عبدالعزیز در ریاض، گفته «جهان برای سوزاندن ما آماده می‌شود». او باید بداند اخبار بد دائم ارسال می‌شود. روزنامه لبنانی الاخبار هم‌زمان با شروع مراسم حج، آماری را منتشر کرده که براساس آن حدود ۹۰هزار زائر خانه خدا در ۱۴ سال گذشته در زیارت مکه کشته شده‌اند. این رقم به‌طور رسمی رد شده، اما مقامات در ایران شیعه که صدها نفر از شهروندانش را در حج از دست داده است، آن را صحیح می‌دانند. یک مقام سعودی اینها را حاصل دشمنی او با سعودی‌ها دانست و عبدالمحسن الیاس، معاون وزیر ارتباطات بین‌المللی عربستان، گفت: «این اتهامات اثبات‌نشده‌اند، اما در خدمت تبلیغات غیراخلاقی و شکست‌خورده آنهاست».

با این‌همه، ایرانی‌ها امسال سفر حج را تحریم کرده‌اند و باید اضافه کرد این تحریم تعجب‌آور هم نبود. مسئله روشن این است که سعودی‌ها برای اولین‌بار در طول دهه‌های متمادی، به‌طور هم‌زمان با انتقاد صریح و مؤثر رهبران سنی و شیعه مواجه شدند.

حضور روحانی بزرگ الازهر مصر، الطایب، در گروزنی به‌ویژه سبب خشم سعودی‌ها شده است؛ سعودی‌هایی که از زمان کودتای نظامی ژنرال السیسی در سه سال گذشته، میلیون‌ها دلار به اقتصاد مصر پول تزریق کرده‌اند. آنچه سعودی‌ها باید از خود بپرسند این است که چرا رهبران کاسه‌لیسی که معمولا به آنها تعظیم می‌کنند، به سعودی‌ها پشت کرده‌اند. ناروانی می‌نویسد: «در سال ۲۰۱۲ عربستان سعودی به شکلی صلح‌آمیز به‌عنوان یک قدرت منطقه‌ای به همراه ایران، سوریه، ترکیه، قطر و سایرین از مرزها عبور می‌کرد. اما در سال ۲۰۱۶، پس از مرگ پی‌درپی دو شاه، رویکرد حساب‌شده را در سیاست‌خارجی کنار گذاشتند، از دیوانگی تکفیری‌ها حمایت کرده و خزانه‌شان را خالی کردند». «تکفیری» فرد سنی‌ای است که مسلمان دیگری (یا یک مسیحی یا یهودی را) متهم به ارتداد می‌کند. کویت، لیبی، اردن و سودان همراه با احمد حسون در اجلاس گروزنی حاضر بودند. احمد حسون، مفتی اعظم سوریه و یکی از افراد وفادار به بشار اسد است. به طرزی برجسته ابوظبی نقش رسمی‌ای را در این اجلاس ایفا نمی‌کرد؛ هرچند سیاست رادیکال‌زدایی‌اش در سراسر جهان عرب به خوبی شناخته شده است، اما روابط نزدیکی بین مدیر و رئیس این اجلاس، رمضان کادیروف، از چچن، مهماندار رسمی کنفرانس اخیر و محمد بن زاید آل نهیان، ولیعهد ابوظبی، وجود دارد. پوتین این اجلاس را افتتاح کرده است که این نشان می‌دهد او چه فکری درباره سعودی‌ها در سر دارد. هرچند نوعا هیچ‌یک از هیأت‌های سنی از او نخواستند تا بمباران سوریه را متوقف کند، اما ازآنجایی‌که این اجلاس علیه داعش بود و در آن درباره شکست داعش سخن رفته است، هیچ‌کس از پوتین نخواست تا از سوریه بیرون برود. اینکه چچن جایی که دچار جنگ بین روسیه و شورشیان وهابی است، باید به‌عنوان محل این اجلاس انتخاب می‌شد، طعنه‌ای است که هیأت‌های شرکت‌کننده سنی به خوبی از آن آگاهی داشته‌اند. اما سؤالات و مسائل واقعی‌ای که آنها درباره‌شان بحث کرده‌اند باید به طرزی برابر مدنظر واقع شود. اگر سعودی‌ها باید کنار گذاشته شوند، نمایندگان مسلمان سنی چه کسانی هستند؟ و آینده عربستان سعودی چه خواهد بود؟ انقلاب‌ها ساخته و پرداخته چنین سؤالاتی هستند.

سردار رحیم صفوی، مشاور مقام معظم رهبری مطرح کرد

نگرانی از زدوبند روسیه و آمریکا به ضرر ایران

شرق: همکاری‌های ایران و روسیه که بعد از برجام و لغو تحریم‌ها، با دریافت سامانه اس۳۰۰ وارد فصلی تازه شد و با حضور جنگنده‌های روسیه در پایگاه هوایی نوژه اوج گرفت، در هاله‌ای از بی‌اعتمادی ادامه دارد. بی‌اعتمادی‌ای که در لابه‌لای اظهارنظرهای اخیر مقامات کشورمان به‌وضوح خودنمایی می‌کند. نگرانی از زدوبند روسیه و آمریکا، درحالی است که همین تازگی‌ها انتشار اخبار مربوط به همکاری در پایگاه هوایی نوژه از سوی وزیر دفاع کشورمان، «بی‌معرفتی» روس‌ها تعبیر شده بود.

همکاری‌های اخیر ایران و روسیه پیرامون مسائل منطقه و در رأس آن، حل‌وفصل بحران سوریه، شکل گرفته است. موضوعی که وقتی سردار رحیم‌صفوی دستیار و مشاور عالی مقام معظم رهبری در امور نیروهای مسلح، به آن رسید، به مسئولان هشدار داد حواسشان باشد تا بازیگران بین‌المللی منافع و سهم ایران را نادیده نگیرند. او که پنجشنبه شب در برنامه تلویزیونی«دست خط» سخن می‌گفت، با اشاره به بحران سوریه و همکاری‌هایی که برای حل آن انجام می‌شود، گفت: «روس‌ها نقش پشتیبانی هوایی از واحدهای زمینی را عهده‌دار هستند؛ یعنی آن‌کس که روی زمین می‌جنگد ارتش سوریه، نیروهای مردم سوریه و بعضی از نیروهای مستشاری یا نیروهای حزب‌الله است. روسیه عمدتا نقش پشتیبانی هوایی اینها را ایفا می‌کند». او افزود: «اما هم‌اکنون سازوکاری بین آمریکایی‌ها و روس‌هاست که امیدواریم آمریکایی‌ها سر روس‌ها کلاه نگذارند و روس‌ها را در یک بازی که منافع آمریکایی‌ها بیشتر باشد یا در بازی‌ای که سهم کمتری به ایران داده شود، قرار ندهند»رحیم صفوی همچنین تأکید کرد: «بایستی سیاست‌مداران ما در سیاست خارجی و جمهوری اسلامی حواسشان باشد در میان این بازیگران بین‌المللی (بالاخره این دو قدرت با همدیگر زدوبندهایی می‌کنند) منافع ایران و سهم ایران نادیده گرفته نشود».به گفته او، دنیای سیاست دنیایی است که نمی توان به آن اعتماد کرد و بایستی بدانیم در سیاست اطمینان و اعتقاد، مطرح نیست، بازیگری و منافع مطرح است؛ بنابراین باید مراقب منافع خود باشیم به‌ویژه در ایجاد امنیت پایدار و عمق دفاع استراتژیک برای ایران که مهم‌ترین بخش ماست.

او در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا همکاری‌های ایران و روسیه در پایگاه هوایی نوژه به معنی اعتمادکردن زیادی به روس‌ها است؟ گفت: «خیر، رهبری و دولتمردان ما کاملا با هوشیاری اقدام می‌کنند؛ یعنی از یک عقلانیت سیاسی و تعاملات راهبردی با روس‌ها، این اقدام انجام می‌شود».

تردید در اعتماد به مسکو

همان‌قدر که ایران از زدوبند آمریکا و روسیه و نادیده‌گرفتن منافع خود در موضوع سوریه، نگران است، آمریکا نیز از همکاری ایران و روسیه و کنارگذاشته‌شدن از روند حل‌وفصل این بحران، ناخشنود خواهد بود. مصداق این مدعا آن است که رسانه‌های روسیه مانند خبرگزاری اسپوتنیک، همین چند روز قبل از تلاش کنگره آمریکا برای جاسوسی از همکاری‌های ایران و روسیه نوشته و گزارش داده بودند «کمیته فرعی خاورمیانه و شمال آفریقا در کنگره آمریکا، با ابتکار عمل مایک پامپئو، نماینده جمهوری‌خواه، طرحی را ارائه داده است که به موجب آن، پنتاگون به طور قانونی موظف است سالانه گزارشی را درباره همکاری‌های تهران - مسکو به کنگره ارائه کند». آن‌طور که اسپوتنیک نوشته بود «این گزارش باید شامل توضیحات و شرح کامل چگونگی و سطح این همکاری‌ها و تأثیر آن بر امنیت ملی آمریکا و منافع استراتژیک باشد، این گزارش علاوه بر این، مواردی را در ارتباط با یک‌سری زمینه‌های همکاری ایران - روسیه از جمله مرکز اشتراک اطلاعات تشکیل‌شده به‌وسیله ایران، روسیه و سوریه در بغداد، همکاری میان نیروهای دریایی ایران و روسیه، همکاری روسیه با حزب‌الله در سوریه، لبنان و عراق و منافع مشترک ایران - روسیه در آمریکای لاتین در برمی‌گیرد».همه اینها درحالی است که آمریکا و روسیه دو هفته قبل بر سر تمدید آتش‌بس در سوریه به توافق رسیدند و ایران نیز از این موضوع استقبال کرد. این توافق پس‌از آن صورت گرفت که بان‌کی‌مون، دبیرکل سازمان ملل متحد، از آنها خواست به طرف‌های درگیر در سوریه فشار بیاورند تا راه عبور را برای کمک‌های انسان‌دوستانه به ساکنان مناطق محاصره‌شده باز کنند. ناگفته نماند که نگرانی از زدوبند یا افزایش همکاری آمریکا و روسیه در موضوع سوریه که حتما بر روند همکاری‌های ایران و روسیه نیز تأثیرگذار است، فقط از سوی ایرانی‌ها طرح نمی‌شود و از همین رو رسانه‌های غربی نیز به آن توجه دارند. برای مثال چندی قبل، خبرگزاری فرانسه نوشته بود «همکاری نظامی بین آمریکا و روسیه در سوریه ممکن است ورق را برگرداند». البته این رسانه در ادامه تحلیل خود آورده بود، «هرچند همکاری‌های نظامی آمریکا و روسیه در سوریه می‌تواند موجب آغاز فصل جدیدی در تحولات این کشور عربی باشد، اما بسیاری از مقامات آمریکا درباره اینکه به مسکو می‌توان اعتماد کرد، تردید دارند».

از بی‌معرفتی تا معامله با آمریکا

نشانه‌هایی از همکاری روسیه و آمریکا که توافق بر سر آتش‌بس یا آنچه سردار رحیم صفوی آن را زدوبند می‌خواند، در حالی دیده می‌شود که دو کشور مواضع مختلفی درباره سوریه دارند. روس‌ها حامی دولت بشار اسد و هم‌موضع ایران هستند؛ اما آمریکا از ائتلاف مخالفان دولت حمایت می‌کند. اگرچه «سرگئی لاوروف»، وزیر خارجه روسیه، در کنفرانس خبری مشترک با جان کری در ژنو، از موفقیت مسکو و واشنگتن در کاهش «سوءتفاهم و بی‌اعتمادی دوجانبه» درباره سوریه گفت، اما دو کشور هنوز هم درباره « نیروهای مخالف میانه‌رو» اختلاف‌نظر دارند. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، پیش از توافق تأکید داشت که «یکی از مسائلی که ما بر آن اصرار داریم و شرکای آمریکایی ما با آن مخالف هستند این است که بخش به‌اصطلاح سالم مخالفان (دولت سوریه) باید از گروه‌های افراطی و سازمان‌های تروریستی مانند جبهه النصره جدا شوند».

لاوروف نیز بعد از توافق درباره آتش‌بس، جداکردن «نیروهای مخالف میانه‌رو» از گروه‌های تروریستی همچون جبهه النصره را امری مهم در کاهش خشونت در سوریه دانست و گفت: «تضمین آتش‌بس واقعی و پایدار، بدون جداکردن نیروهای معقول مخالف از تروریست‌ها، امکان‌پذیر نیست».

این اختلاف‌نظر در حالی است که ایران همواره از دولت سوریه حمایت کرده و مقامات ارشد کشورمان همچون علی‌اکبر ولایتی، مشاور امور بین‌الملل مقام معظم رهبری، بارها تأکید کرده‌اند که بشار اسد، خط قرمز ماست بنابراین چشم‌انداز همکاری‌های ایران و روسیه درباره سوریه بسیار روشن‌تر از همکاری‌های آمریکا و روسیه است، بااین‌حال در دو ماه گذشته شاهد بوده‌ایم که برخی از اقدامات روسیه موجب ناراحتی طرف ایرانی می‌شود. انتشار اخبار مربوط به توافق ایران و روسیه برای استفاده آنها از پایگاه هوایی ایران که واکنش‌های بسیاری در داخل کشور به همراه داشت، یکی از این موارد بود و سبب شد که سردار دهقان، وزیر دفاع کشورمان، این کار روس‌ها را «بی‌معرفتی» بنامد. اکنون نیز سردار رحیم‌صفوی نگران است که آمریکا سر روسیه کلاه گذاشته و این کشور را وارد بازی‌ای کند که منافع آمریکا در آن بیش از منافع ایران است.

درهمین‌حال برخی کارشناسان مسائل بین‌الملل تأکید دارند که همکاری‌های ایران و روسیه بیشتر به نفع روسیه است. افشار سلیمانی، سفیر سابق ایران در باکو و اوکراین، یکی از این کارشناسان است که پیش‌تر با اشاره به اینکه «همکاری‌ها عمدتا حول محور سوریه است که درصورت نزدیک‌شدن روسیه به آمریکا دچار اختلال خواهد شد»، توضیح داده بود: «مسکو برای اخذ امتیاز در رابطه با تحریم ناشی از دخالتش در اوکراین و پیشروی ناتو به نزدیک روسیه، احتمال زیاد دارد که با واشنگتن معامله کند». این دیپلمات سابق به مقامات مسئول توصیه کرده بود که با درنظرداشتن پیشینه روابط ایران و روسیه و احتمال معامله روسیه با آمریکا به افزایش همکاری‌ها با روسیه فکر کنند.

رئیس جمهوری در بازگشت از نیویورک:

آمریکا قول داد روند را اصلاح کند

عکس: پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری

شرق: کمیسیون مشترک نظارت بر اجرای برجام رفتار آمریکا را منطبق با برجام ندانست و آمریکا قول داد که این روند را اصلاح کند؛ این مطلب را حسن روحانی، رئیس‌جمهوری کشورمان، دیروز در پایان سفر یک‌هفته‌ای خود گفت. او بعد از تحویل‌دادن ریاست دوره‌ای جنبش عدم تعهد، به ونزوئلا، کوبا و سپس نیویورک رفت. طبق رسم هر سال در نشست مجمع عمومی سازمان ملل سخنرانی و در حاشیه آن با مقامات عالی‌رتبه دیگر کشورها دیدار و گفت‌وگو کرد. روحانی ظهر دیروز بازگشت و در جمع خبرنگاران دستاوردهای سفر خود را تشریح کرد.به گفته او، کمیسیون مشترک نظارت بر اجرای برجام موضع جمهوری اسلامی ایران را تأیید کرد و رفتار آمریکا را منطبق با برجام ندانست. روحانی افزود: «در جلسه وزرا همه به آمریکا گفتند که این مواردی که انجام می‌دهید، با برجام منطبق نیست و آمریکا قول داد که این روند را اصلاح کند».رئیس‌جمهوری این را که در اولین جلسه مشترک شش کشور با ایران هم‌موضع بوده‌اند، بسیار مهم توصیف کرد و گفت: «همه کشورهایی که با ما ملاقات می‌کنند، نسبت به برجام خوشحال هستند».او درباره نطق خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد نیز گفت: «در نطق سازمان ملل به نکات مهمی که مد نظر ما بود، راجع به منطقه صحبت و مواضع جمهوری اسلامی ایران اعلام شد. راجع به برخی کشورهای منطقه که از اصول اسلامی و انسانی خود متأسفانه تجاوز کردند؛ یعنی عربستان هم توضیح داده شد».روحانی افزود: «همچنین درباره اهمیت برجام و تعهداتی که طرف مقابل ما دارد، البته عمدتا مقصود ما آمریکاست که به خاطر تأخیرها و اهمال‌هایی که دارند در این سخنرانی نکوهش شدند و همچنین درباره دو میلیارد دلار اموال ایران که غیرقانونی تصرف کردند، صحبت شد». رئیس‌جمهوری ادامه داد: «هم در مصاحبه‌ها و هم در سخنرانی‌ها گفته شد که نخواهیم گذاشت آمریکایی‌ها بخواهند اموال ملت ایران و بانک مرکزی را ببلعند. در دادگاه بین‌المللی ایستادگی خواهیم کرد و این پول را از آنها پس خواهیم گرفت».روحانی با اشاره به برگزاری ۱۴ ملاقات با سران کشورها و اهمیت این ملاقات‌ها گفت: «در این ملاقات‌ها همه از ما می‌پرسیدند و اوضاع منطقه و راه‌حل مسائل را سؤال می‌کردند؛ بنابراین همه قبول دارند که نقش ایران در منطقه ما بی‌بدیل است».

گلایه از اشتباه راهبردی آمریکا

او ظهر پنجشنبه برای چهارمین بار در دولت یازدهم به عنوان نماینده ایران در مجمع عمومی سازمان ملل حاضر شد و با تبیین سیاست‌های اصولی ایران اسلامی در عرصه ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی تأکید کرد: «رویکرد اصولی ایران، مشارکت سازنده با همسایگان برای تحقق نظم پایدار مبتنی بر امنیت جمعی و حمایت از توسعه کشورهای منطقه و ایجاد پیوندهای متقابل اقتصادی است». روحانی با بیان اینکه ایران با هرگونه فرقه‌گرایی و دامن‌زدن به اختلافات مذهبی مخالف است، گفت: «آینده منطقه ما در گرو مواجهه با چالش‌هایی از قبیل بحران‌های امنیتی ناشی از فقدان مشروعیت و ناکارآمدی دولت‌هاست و بدون مردم‌سالاری واقعی و بدون جلب مشارکت فراگیر، نمی‌توان با اشکال گوناگون شبکه‌های جنایی و تروریستی مبارزه کرد».رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «دولت عربستان سعودی اگر به تحقق چشم‌انداز تازه‌ای در توسعه خود و امنیت منطقه چشم دوخته است، باید از ادامه سیاست‌های تفرقه‌افکنانه، ترویج ایدئولوژی نفرت و تعرض به حقوق همسایگان باز ایستد، مسئولیت خود نسبت به حیات و حرمت زائران را بپذیرد و روابط خود را بر پایه احترام متقابل و مسئولیت‌پذیری در قبال ملت‌های منطقه تنظیم کند».به گفته او، ایران برای حل معضلات منطقه، حفظ تمامیت ارضی کشورها، تغییرندادن مرزها، حق حاکمیت ملت‌ها بر سرنوشت خود و استفاده‌نکردن از زور را ضروری می‌شمارد و بر استفاده از ظرفیت دیپلماسی برای حل تعارضات تأکید می‌کند.روحانی همچنین به برجام اشاره کرد و تجربه گفت‌وگو میان ایران و کشورهای ۵+۱ و دستیابی به «برنامه جامع اقدام مشترک» را نمونه‌ای موفق از سیاست اعتدال و تعامل سازنده و روی‌آوردن به گفت‌وگو دانست. او گفت: «این توافق با طراحی سازوکارهای اعتمادساز، پایان‌دادن به اتهامات جعلی «ابعاد احتمالی نظامی» و پذیرش اعمال حق غنی‌سازی، بر برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران مُهر تأیید زد، به نگرانی‌های ساختگی پایان داد و تحریم‌های ظالمانه علیه ایران را رفع کرد».روحانی با تأکید بر اینکه «برجام فقط یک توافق سیاسی نیست؛ بلکه یک رویکرد جدید و روشی خلاقانه برای تعامل سازنده برای حل‌وفصل مسالمت‌آمیز بحران‌ها و چالش‌هاست»، گفت: «برای اینکه بتوانیم از آموزه برجام در بهبود روابط بین‌المللی بهره گیریم، هرگز نباید فراموش کنیم که فشارها و تحریم‌ها و تهدیدهای غیرقانونی که با هدف برچیدن همه تأسیسات غنی‌سازی طراحی شده بود، به شکست انجامید و امروز شورای امنیت و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی رسما برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران را پذیرفته‌اند».رئیس‌جمهوری ادامه داد: «ایالات متحده، به خوبی می‌داند که برجام، اکنون یک سند پذیرفته‌شده چندجانبه است و اهمال نسبت به اجرای آن از سوی آمریکا، تخلفی بین‌المللی تلقی خواهد شد و اعتراض جامعه جهانی را برخواهد انگیخت. هرگونه بدعهدی در اجرای برجام، به بی‌اعتباری بیشتر ایالات متحده در سطح جهان می‌انجامد». او «تعلل ایالات متحده در اجرای تعهدات قانونی‌اش در ماه‌های گذشته را اشتباهی راهبردی دانست که باید فورا جبران شود. روحانی با ابراز تأسف نسبت به اینکه این‌گونه اقدامات غیرقانونی مسبوق به سابقه است و آخرین نمونه آن رأی دیوان عالی آمریکا در تأیید دست‌اندازی به میلیاردها دلار اموال ملت ایران در سال‌های گذشته است، گفت: «این تجربه به دنیا نشان داد که گروه‌های فشار صهیونیستی می‌توانند از طریق مصوبات غیرقابل دفاع کنگره، حتی عالی‌ترین نهاد حقوقی و قضائی آمریکا را به نقض بدیهی‌ترین اصول آمره حقوق بین‌الملل عرفی و قراردادی وادارند».

دیدار وزیران ایران و ۵+۱

سفر رئیس‌جمهوری و هیأت همراه ایرانی به نیویورک غیر از سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل و ملاقات‌های حاشیه‌ای از جانب دیگری نیز حائز اهمیت بود؛ چراکه نخستین نشست کمیسیون مشترک نظارت بر اجرای برجام در این شهر برگزار شد. در همین چارچوب وزرای امور خارجه ایران و گروه ۵+۱ نیز به همراه مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی با یکدیگر به گفت‌وگو نشستند. ظریف و همتایان خود در این نشست درباره آخرین تحولات مربوط به اجرای برجام و همچنین پایبندی اعضا به تعهدات خود با یکدیگر رایزنی کردند. گفتنی است فدریکا موگرینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بعد از این جلسه و در نشست خبری با تأکید بر اینکه «برنامه موشکی بالستیک ایران نقض برجام نیست»، گفت: «هیچ بحثی درباره برنامه موشکی ایران در نشست وزرای خارجه ۵+۱ و ایران در مقر سازمان ملل انجام نشد».او با اشاره به اینکه «ارزیابی‌های جامع نشان می‌دهد ایران تعهدات خود را در توافق هسته‌ای انجام داده است»، گفت: «ما سه گزارش از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) در دست داریم که تأیید می‌کند ایران همه گام‌های ضروری را در زمینه انجام برجام برداشته است و همان‌طور که می‌دانید، همه تحریم‌های هسته‌ای علیه ایران نیز برداشته شدند».مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا همچنین گفت: «همه ما (کشورهای ۵+۱ و ایران) یک بار دیگر بر اهمیت سیاسی این توافق تاریخی تأکید می‌کنیم که به ما و همه دنیا نشان داد که می‌توان حتی دشوارترین مسئله‌ها را از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی و با اتخاذ موضع برد- برد حل کرد».دیپلمات ارشد اروپایی همچنین از گفت‌وگوی طرف‌ها برای برداشته‌شدن موانع و مشکلات بانک‌ها و مؤسسات مالی برای تجارت با ایران در این نشست خبر داد.

کوتاه دیپلماسی

مصوبات ضدایرانی کنگره

● جاروجنجال‌ها درباره پرداخت بدهی‌های آمریکا به ایران به صورت نقدی سبب شد مجلس نمایندگان این کشور طرح ممنوعیت پرداخت پول نقد به ایران را تصویب کند. بر اساس این طرح، دولت آمریکا در آینده نمی‌تواند به ایران پول نقدی پرداخت کند مگر آنکه رئیس‌جمهور آمریکا حمایت‌نکردن ایران از تروریسم را تصدیق کند. این طرح درحالی‌که تنها ۱۶ نماینده دموکرات به آن رأی مثبت دادند، با ۲۵۴ رأی مثبت در برابر ۱۶۳رأی منفی به تصویب مجلس نمایندگان رسید و ادرویس، رئیس کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان، دراین‌باره گفت: پرداخت پول نقد به ایران در راستای منافع آمریکا نیست.

کنگره درعین‌حال در تلاش برای تصویب لایحه ضدایرانی دیگری است که بنا بر اعلام کاخ‌سفید، اوباما آن را وتو خواهد کرد. بنا بر گزارش واشنگتن‌تایمز، کنگره لایحه «ماده شفافیت دارایی‌های رهبران ایران» که در آن هر نوع پرداخت باج به ایران یا دیگر کشورها را که نیازمند افشای عمومی دارایی‌های مقامات بلندپایه‌شان هستند، ممنوع کرده است و کاخ سفید با بیان اینکه لایحه مذکور به دنبال حل مشکلی است که وجود ندارد، اعلام کرده است: «ایالات متحده هیچ باجی برای بازگرداندن آمریکایی‌ها از ایران پرداخت نکرده و این لایحه بیشتر به سود ایران است نه آمریکا». دولت آمریکا با بیان اینکه این قانون به مالیات‌دهندگان آمریکایی ضرر خواهد زد، گفت این محدودیت‌های بی‌سابقه بر اقتدار رئیس‌جمهور، تأثیر منفی بر توانایی ما برای حل‌وفصل دعاوی دادگاه‌ها به نفع مالیات‌دهندگان آمریکایی خواهد داشت.

کاخ سفید در بیانیه‌اش مدعی شده ماده شفاف‌سازی دارایی رهبران ایران، تهران را از تأمین مالی تروریسم یا پول‌شویی منع نمی‌کند و تنها مقامات ایرانی را برای مخفی‌کردن هرچه‌بیشتر دارایی‌هایشان تشویق می‌کند. گفتنی است جب هنسیرلینگ، نماینده جمهوری‌خواه اهل تگزاس، در رابطه با این قانون جدید گفته که این قانون برای ما نقش حیاتی دارد تا به‌روشنی از دارایی‌های رهبران ایران باخبر باشیم. بر اساس قانون، این ماده نیازمند انتشار آنلاین فهرستی از دارایی‌های تخمین‌زده‌شده مقامات و رهبران سیاسی و نظامی ایران در کنار تعریفی از اینکه آنها چطور به این دارایی‌ها دست پیدا کرده‌اند و چطور این دارایی‌ها صرف می‌شوند، از سوی وزیر خزانه‌داری آمریکاست. دولت مدعی شده چنین گزارشی می‌تواند منابع حیاتی وزارت خزانه‌داری آمریکا برای شناسایی شرکت‌های ایرانی را که باید تحت تحریم قرار بگیرند، از دسترس این وزارتخانه خارج خواهد کرد.

ظن دخالت عناصری از حاکمیت عربستان در فاجعه منا

● **ایسنا:** دریابان علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، در حاشیه مراسم سالگرد شهادت شهید منا، حاج عمار میرانصاری گفت: فاجعه منا و شهادت ده‌ها نفر از حجاج بیت‌الله الحرام در سرزمین امن الهی ننگی است که هرگز از دامن آل سلمان پاک نخواهد شد. او با اشاره به تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره ضرورت فراموش‌نشدن این فاجعه دردناک، گفت: رفتار دولت سعودی و عذرخواهی‌نکردن از خانواده‌های داغدار و بی‌توجهی به شناسایی و معرفی افراد خاطی در بروز این فاجعه، ظن دخالت عناصری از حاکمیت عربستان در این رخداد را افزایش می‌دهد. او حمایت بی‌دریغ غرب از جنایات آل‌سعود و اتخاذ استانداردهای دوگانه در مواجهه با فجایع انسانی را عامل تجری دولت متحجر سعودی در ادامه جنایت در عرصه‌های مختلف عنوان کرد و افزود: امروز حکومتی که عامل اصلی جنایت‌ها و مسلمان‌کشی‌ها در یمن، سوریه و عراق است، شریک راهبردی غرب و اسرائیل در منطقه بوده و سؤال بزرگی بر ادعاهای دروغین و شعارهای دروغین آمریکا در زمینه حقوق بشر است.